

УДК 687.01:687.1

ДИНАМІКА РОЗВИТКУ ЗНАКОВИХ ЕЛЕМЕНТІВ СТИЛЮ В СУЧАСНОМУ ДИЗАЙНІ ОДЯГУ

НИКОЛАЄВА Тетяна, БАРАНОВА Алла, ГАЙОВА Інна,
ТКАЧЕНКО Анастасія

Київський національний університет технологій і дизайну, Україна
allabaranova10@gmail.com

Розглянуто соціологічні і культурологічні компоненти знаковості моди з метою визначення механізмів її функціонування в сучасному суспільстві для розширення творчих можливостей дизайнерів одягу. За допомогою аналітичного, порівняльного і асоціативного методів в дизайн-проектванні досліджено принципи використання знакових елементів в костюмі та визначення основних методів інтерпретації знакової символіки в сучасному проектуванні нових форм костюма. Наукова новизна отриманих результатів полягає у визначенні комплексного характеру елементів моди, що дає можливість використання провідних підходів до формування знакової символіки в процесі проектування костюма.

Ключові слова: дизайн, дизайн-проекування костюма, феномен моди, знакові елементи костюма, форма костюма.

ВСТУП

Специфіка дизайну костюма полягає у втіленні візуальної форми художнього образу через індивідуальність представників різних соціальних і етнічних груп населення. Органічне поєднання дизайну костюма з навколишнім предметно-просторовим середовищем, матеріальними об'єктами культури, національними традиціями є стильовими ознаками не тільки культури, а й сучасних проявів суспільних відносин, орієнтованих на проектування цілісного образу. Ці загальні тенденції втілюються в різноманітних розробках авторських робіт дизайнерів у створенні знакових елементів образів в сучасній моді [1].

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Пошук нових ідей в різних видах мистецтва характеризує рівень суспільної і національної культури певного періоду часу. Зміни в зовнішньому вигляді і стилі одягу визначають зміни способу життя, соціальної ролі і звичаїв певних соціальних та етнічних груп. Для XXI століття визначним є особливий вид синтезу національних знакових традицій народного мистецтва та їх взаємопроникнення у сучасному мирі моди в контексті соціокультурного простору. Саме тому надзвичайно важливим завданням є дослідження ролі знакових елементів в дизайні костюма для розширення творчих можливостей дизайнерів в процесі структурованого проектування авторських моделей сучасного одягу [2].

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

В кожному періоді розвитку моди костюм активно реагує на важливі історичні та соціальні події, які відображаються в стильових напрямках, пропонуючи і розвиваючи свіжі оригінальні ідеї в нових формах. В дизайні костюма одночасно існують кілька напрямків розвитку різних стильових тенденцій. Поява модних знакових образів в костюмі відображає постійну еволюцію елементів культури, що впливає на манеру поведінки та способи мислення. Соціальна та ідейна орієнтація моди визначається ціннісними позиціями суспільства і особистостей, які виявляють динаміку розвитку в умовах глобалізації світової спільноти.

Мода несе постійне оновлення, рятує від невиразної одноманітності, допомагає бути стильним та помітним, що відповідає естетичним потребам людини та сприяє соціально-психологічній адаптації і національному самовизначенню. Костюм включає в себе образно-психологічну характеристику споживача, виділяє його особистість та визначає к якому національному або культурному середовищу він належить. Костюм являє собою систему інформаційних кодів, символів і знаків в мові дизайну і вказує на певні соціальні ролі людини в суспільстві [3].

Соціологічний підхід дослідження дає можливість розглядати феномен моди, як специфічного регулятора суспільних відносин, обумовлених соціальною структурою суспільства. Це дозволяє досліджувати пов'язані з модою соціальну диференціацію, форми колективної поведінки, національний символізм. У дослідженнях феномена моди можна виділити такі структури формоутворення костюма, як символічну і іконічну. Дослідження соціології моди визначають принципи співвідношення моди і традицій, взаємозв'язок моди і масової культури. Модні стандарти реалізуються в суспільстві за допомогою ідей, знаків, символів, соціальної комунікації.

Психологічний підхід до досліджень розвитку напрямків моди розкриває механізми соціалізації, в яких визначається особистісна індивідуальність. При цьому підході визначаються такі явища, як конформізм, негативізм, ідентифікація, звички, традиції та інші. Важливо акцентувати роль знакової моди в задоволенні різноманітних психологічних потреб людини: в новизні, самовираженні, індивідуальності, громадському і національному самовизначенні (рис. 1, 2) [3].

Також важливим є культурологічно-історичний підхід до вивчення феномена моди, коли вона розглядається як сукупність форм культурної реальності соціальних груп в певних історичних і суспільних умовах. В цьому аспекті мода відноситься до конкретних форм культури певного часу, в певному національному і соціальному середовищі, що пов'язано зі змінами в економіці, політиці, побуті, традиціях, естетики.

Культурологічний підхід дозволяє аналізувати провідні тенденції та художньо-композиційні закономірності моди. Вона викликає зміни культури споживання, визначає причинний зв'язок виявлення естетичних функцій формоутворення костюма. Історичний підхід підкреслює динамізм моди, її розвиток, зміни форм костюма. В рамках історичного підходу сформувалися

фундаментальні дослідження в історії розвитку знакових форм костюма, які використовують дизайнери в проектуванні сучасного одягу (рис. 2) [3].

Естетичний підхід до визначення знакових елементів моди заснований на об'єктивному зв'язку символізму і знаковості форми костюма, відображає естетичні смаки конкретних соціальних і національних груп. Знаковість форми костюма в моді має кілька стадій розвитку: становлення, поширення, розвиток, переважання модних тенденцій і поступове їх згасання. Аналіз моди вимагає врахування багатьох значень інтерпретації знакової символіки на формування сучасного образу.

Рис. 1. Моделі з мотивами субкультур (Louis Vuitton. 2020)

Рис. 2. Моделі з використанням етнічних мотивів (Christian Dior. 2021)

Рис. 3. Творчі роботи студентів кафедри художнього моделювання костюма на Всеукраїнському конкурсі «Сузір'я Каштан».

Сьогодні знакова символіка активно входить в моду, оскільки вона стає мовою символів невербального системного спілкування різних народів і соціальних груп. Визначаючи певні знакові ідеї громадської і національної культури сучасності, модні форми одягу мають можливість висловлювати важливі характерні ознаки людини. Проведення досліджень в напрямку визначення соціологічних і культурологічних компонентів знаковості моди дають можливість визначати механізми її функціонування в сучасному суспільстві [3].

Нові підходи до теорії розвитку моди вивчають ідеї національної ідентифікації, гендерної рівності, психології та соціології. Актуалізація напрямків знакової символіки в сучасному суспільстві викликають підйом особистого інтересу до формування теорії і історії моди. Ряд наукових робіт, присвячених знаковості моди, розкривають різнобічні аспекти цього складного і

багатогранного явища. Комплексний характер дослідження знакового феномена моди, його зв'язки з культурною та соціальною сторонами життя, визначили провідні підходи до вивчення і використання принципів формування знакової символіки в проектуванні сучасного костюма [4].

ВИСНОВКИ

Проведений аналіз підтверджує, що тенденції розвитку модного костюма проявляють спрямованість до визначення яскравих індивідуальних рис, або знаково-символічних ознак певних угруповань населення за рахунок знаковості і символічності модних форм і образів в одязі.

Результати досліджень компонентів знаковості моди в розробки творчого джерела для проектування авторських моделей, має втілення у студентських роботах кафедри художнього моделювання костюма КНУТД, які демонструвалися на Всеукраїнському конкурсі молодих дизайнерів-стилістів «Сузір'я Каштан» (рис.3). Дослідження знаково-символічних елементів феномена моди та використання результатів в навчальному процесі сприяє вдосконаленню фахових теоретичних знань та практичних навичок в підготовці майбутніх спеціалістів в галузі дизайну одягу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Жилина А. А., Моор С. М. Интерпретация феномена моды в контексте социальных трансформаций. *Современные проблемы науки и образования: электронный научный журнал*. 2015. №. 2 (часть 2). URL: <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=22989>. (дата звернення 15.03.2021).
2. *Design of concordant forms of modern clothes on the basis of proportional correlations of sacred geometry* Kolosnichenko, O.V., Baranova, A.I., Prykhodko-Kononenko, I.O. *Vlakna a Textil*, 2017, 24 (3), стр. 10-14.
3. Колосніченко М. В., Пашкевич К. Л., Кротова Т. Ф. та інш. *Дизайн одягу в полікультурному просторі*: монографія. Київ: КНУТД, 2020. 268 с
4. Ніколаєва Т. В., Ніколаєва Т. І., Лиса Є. О. Складові поняття «індустрія моди» в підготовці фахівців з дизайну костюма та брендової продукції. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія Технічні науки*. Київ, 2017. № 6 (116). С. 177-186.

NIKOLAEVA T., BARANOVA A., GAEVAYA I., TKACHENKO A.

DYNAMICS OF DEVELOPMENT OF SIGNIFICANT ELEMENTS OF STYLE IN MODERN CLOTHING DESIGN

The article examines the sociological and cultural components of the signature of fashion in order to determine the mechanisms of its functioning in modern society to expand the creative possibilities of fashion designers. With the help of analytical, comparative and associative methods in design, the principles of using iconic elements in a suit and the definition of the main methods of interpreting iconic symbols in modern design of new forms of a suit have been investigated. The scientific novelty of the results obtained lies in the determination of the complex nature of fashion elements, which makes it possible to use leading approaches to the formation of iconic symbols in the process of designing a suit.

Key words: design, costume design, fashion phenomenon, iconic costume elements, costume shape.